

להגן. והיריעה הזו והמיטען הזה היו כמו חשמל בין שתי הקבוצות.

יריבים חברים לנשק

לא עבר זמן רב והתחילו לעוף קללות מן ההר למטה. אל השוטרים ולהיפך. לא עברו דקות רבות ואחד הצעירים, שלא יכול שלא לנצל את היתרון האסטרטגי, זרק את האבן הראשונה. הקרקע היתה בשלה והקרב נפתח בתוך שניה. הצעיר זרק את האבן, המענה מלמטה לא אחר לבוא — מייד נורה רימוני הגאז הראשון.

בתוך שניות ירד מן השמיים מטר של אבנים.

ערכים. עם כל מישקעי העבר (וההווה), שהצטברו כתוצאה מכך שנוהגים בערכים ככאורחים מסוג ב', עוצרים אותם השכם והערב על עכירות שביצעו ועל עכירות שלא ביצעו. בדרך-כלל מסתכלים שוטרים, יהודים ודרוזים, על הערכים מלמעלה למטה, והנה באותו היום, פיתאום הערכים "הרימו ראש", שרו בגלוי סיסמות ושירים לאומיים.

שוב ושוב הוכרו באופן רישמי וגלוי, כי המישטרה נמצאת במקום כדי להגן על זכותו של כהנא. כהנא הפאשיסטי, שרצה לבוא לאוס-אל-פחם ולומר שם לערכים — אזרחי מדינת ישראל שווייכויות — שהם כלבים מצורעים ושהוא רוצה לגרש אותם מן הארמות שלהם, מן המולדת שלהם, מן המדינה שלהם, עליו באו השוטרים



בני הכפר ואוהדים יהודיים משלבים זרועות להפגנת סולידריות

כביש הגישה אל הכפר. מלמעלה נראו השוטרים קטנים, למעלה אפשר היה לראות ולא להראות, אפשר היה להתחבא מאחרי עציזיהות שהיו פזורים כשטח, או מאחורי שיחיהצבר הירוקים. אפשר היה להשקיף על כל האירוע מגבוה, זו היתה נקודה אסטרטגית חשובה.

צעירי הקיבוצים צעדו כמה עשרות מטרים ושם נתקלו במחסום מישטרה. הם נופפו לשלום לשוטרים, חצו את המחסום והמשיכו לצעוד במורד הכביש בדרך אל האוטובוסים שלהם. לאט וברישול קיבוצניקי אופייני.

צעירי הכפר לא המשיכו הלאה. הם נעצרו בערך בקו המחסום והתיישבו על צלע ההר כשהם צופים במחזה. מולם, למטה, ישבו קבוצות של שוטרים, לראשיהם קסדות לכנות וחם להם מאור.

שתי הקבוצות הבישו אלה באלה, עם כל המיטען הריגשי הנלווה לעימות ללא מילים (בינתיים) בין השוטרים (בעיקר ממישמרהגבול) והי

«אמרו לנו שכבר לא יקרה כלום.» ענו כששאלו אותם בתמייה לאן הם הולכים דווקא לפני שעת האפס. «אנחנו נוסעים חזרה לסמינר בניי עתיחביבה לאכול ארוחתצהריים.» הם גמרו את שלהם ורצו חזרה לסמינר. צעירים מקיבוצי השומרההצעיר, כשנת הלימודים האחרונה שלהם, לפני גיוס לצה"ל, רצו לאכול ארוחתצהריים ולהמשיך את השיעור הבא. אחרי שבילו לילה שלם כאורחים בבתיהם של הערכים מאוס-אל-פחם, חוזרים לשיגרה של הלימודים.

הם גררו על הכביש חצר רגליים צעירות בסנדלים תנ"כיים, כוונות ובשלוש. מספרים זה לזה חוויות מן הלילה הקודם אצל הערכים.

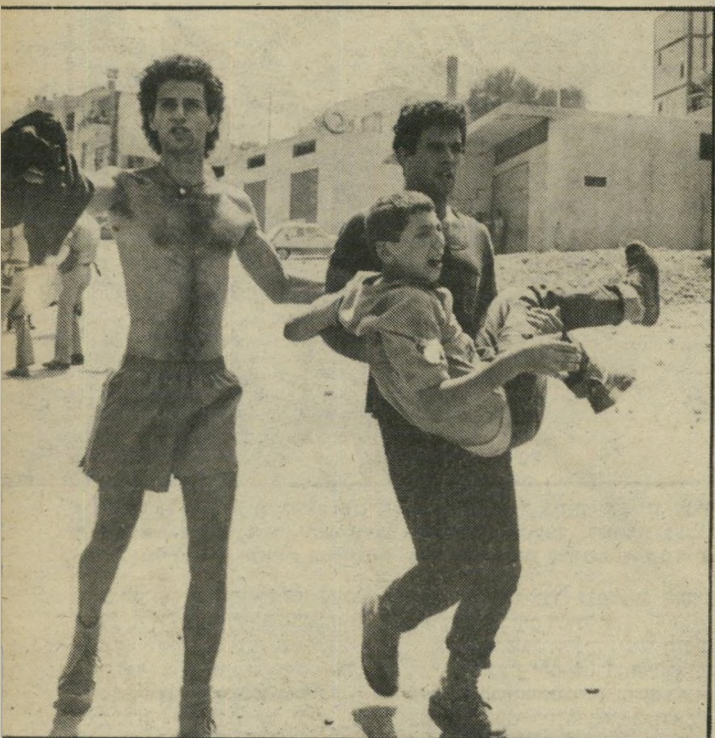
כמקביל להם, כמעט באותו הקצב, השתרכו צעירים, בדיוק באותו הגיל, ללא חולצות כחולות ולא על כביש האספלט. אלה היו הצעירים של אוס-אל-פחם (השבאב), שהלכו על צלע ההר, שהתנשאה מעלה מעלה לגובה של עשרות מטרים רבות מעל

המתח היה גדול. כהנא עלול להופיע בכל רגע ואיש לא יכול לצפות מה. עלול לקרות. לאט לאט התקדם הגוש לעבר השוטרים, עד שכמעט נגעו אלה באלה. היה חם מאוד.

ושבו חלה התפרקות קלה של המתח. אנשים התחילו להרגע (כמה זמן אפשר להיות כשיא המתח?) השוטרים הורידו את יריהם, חזרו לתנוי חם נורמלית. גם המפגינים שמולם.

12 בצהריים. השמש באמצע השמיים (גם לפי שעון החורף של בורג — אותו בורג). כהנא עוד לא הגיע, שום דבר עוד לא קרה.

הגוש החל מתפורר. אנשים נמלטו לפיסות צל קטנות והצטופפו בתוכם. ואז התחילה נהירה המונית למטה. לא כגושים, אלא בהישרכות. לאט לאט כל חניכי השומרההצעיר, נערים ונערות יפים וצעירים, בחולצות כחולות עם שרוך לבן, העמיסו איש איש (ואשה אשה) את שקיהשינה על גבם והתחילו לצעוד למטה אל הכביש.



חולצה כדגל

בחור צעיר מבני-הכפר מנומף בחולצתו כדגל לשוטרים שלא לירות גאז. חברו מוביל את אחד הילדים שנפגעו מרימוני הגאז אל נקודת העזרה-הראשונה.

האנשים שעמרו במעלה הדרך, אלפי האנשים שהיו בכניסה לכפר, לא הבינו כשניות הראשונות מה בדיוק קורה. אבל בתוך רגע היה הקרב בעיצומו.

גשם של אבנים מלמעלה נענה כמטח של רימוני גאז ועשן השוטרים תפסו חיש קל את המגינים והקסדות ויצאו אל הקרב. המון אדם ניסה לתפוס מחסה, וזה לא היה קיים בשפע. אנשים רצו והסתתרו מתחת למכוניות וליד כל קיר שנראה היה לרגע כאילו הוא בטוח והתגלה כעבור שניות מעטות כמל-כורת עשן וגאז.

חברי-הכנסת, שבאו להביע סוליי דריות, מצאו את עצמם פיתאום בחזית לוחטת ומסוכנת, אלה, שלא העזו קודם לדבר זה עם זה (המגינים אסורים), מצאו את עצמם חברים לנשק, נאווה ארד (מערך) התעלפה מענני הגאז המדמיע. כשפקחה את עיניה ראתה מעלה את מוחמד מיעארי (הרשימה המתקדמת לשלום, רחמנא ליצלן), מנומף רוו ומנסה להשיבה לחיים.

הפוגה ראשונה. שקט החל משתרה. הקבוצות חזרו כל אחת למקומה. השוטרים, סחוטים מן הקרב, עמדו באמצע הכביש, והמפגינים עמדו מולם. חלקם החזיקו בידיהם אבנים, למיקרה הצורך. האווירה היתה רותחת. מישוה הודיע כי כהנא הגיע למחסום המישטרה כמייעמי ונעצר שם. «אנחנו לא יודעים אם יכול לבוא או לא» אמר אחד מקציני המישטרה. המפגינים התחממו יותר והתחילו לקרוא כאיש אחד: «הפאשיס לא יעבור!» הקריאות הקצובות הלהיטו שוב את הרותחות ושוב נזרקה אבן לעבר השוטרים. שוב התפרץ קרב סוער — גשם של אבנים, שנענה מייד במטח של רימוני גאז. שוב התחילו ח"כים



אלות בידיהם ונשק לירי רימוני-גאז מדמיע. מעבר לכביש נראה תחילתו של צלע ההר. על השיפול הראשון, נמצאים כמה צלמי-טלוויזיה ועיתונות. מעליהם, על השיפול השני, נערים מבני-הכפר, מאותם שזרקו אבנים. ההר מתנשא עוד עשרות-מטרים רבות, ועד לפיסתו עמדו קבוצות צעירים.

מראה כללי של חלק מזירת האירוע. משמאל נראית משאית שעמדה בצד הכביש, היא שימשה מחסה. מתחתיה נראים מסתתרים חלק מהצלמים ואנשי-התיקשורת. מימין למשאית נמצאים אנשי-מישטרה, חגורים בחגור, חובשים קסדות.